

KEELEHARJUTUSI. SUUR JA VÄIKE ALGUSTÄHT. VASTUS

1. Tee suurele algustähele ring ümber ja pane jutumärgid, kus vaja.

LASTE- JA NOORSOOKIRJANIK JURI PARIJÕGI SÜNDIS MATUT, NÄITEKS „TERASPOISS“, „MESINIKUD ENN JA 2. SEPTEMBRIL 1892 KUNDAS. AASTANI 1935, ENNE JAAN. TA ON KIRJUTANUD REISI- JA MATKAVESTEID, PEREKONNANIMEDE EESTISTAMIST, OLI TA JURI PARINBAK, KA PARINBACH. PARIJÕGI ÕPPIS KUNDA VALLAKOOLIS, RAKVERE LINNAKOOLIS JA TARTU ÜLICOOLIS, OLI ÜLIÕPILASSELTSI RAIMLA LIIGE. TA KIRJANIKU TEOSEID ON ERI RAAMATUTENA ILMUNUD TÖÖTAS AASTAID ÕPETAJA JA KOOLIJUHINA RAKVERES NING TARTUS. PARIJÕGI ON AVALDANUD ARVUKALT EMAKEELE- JA AJALOOÕPIKUID. TEMA ESIMENE RAAMAT OLI NÄIDEND „JUKU JA HILDA JÕULUJUHTUMUSED METSAS.“ SEEJÄREL ILMUS MITU LASTERAA- LUSE KALMISTULE.

Tüübinimetus ülikool jms kirjutatakse tavakasutuses väikese tähega: *Tartu ülikool*. Suurtähte võib kasutada ametlikkuse näitamiseks, veaks seda lugeda ei tohi.

2. Tõmba maha vale täht.

(~~y~~/V) iru (l/~~L~~)aulik

Õieti ei alanudki ta elukäik (~~k~~/K)aarlis, vaid seks, (~~k~~/K)reutzwaldiks. Kui võõrastavalt see kõlas, (~~k~~/K)adrina (k/~~k~~)ihelkonnas (~~j~~/J)õepere (m/~~M~~)õisas. Seal ta sündis 26. (d/~~D~~)etsembril 1803. a. Seal kutsuti ta isa (~~y~~/R)ist/~~y~~netsa (~~j~~/J)uhaniks, teda (~~y~~/R)istmetsa (v/V)idriks. Temal kui orjalapsel (p/~~P~~)riinime polnud. Nii madalal seisis ta häll. Kaarlis hakati teda kutsuma (~~a~~/A)ida-~~y~~(V)idriks. Rakveres (k/~~K~~)öster (~~s~~/G)ööki koolis muudeti ta (~~j~~/J)õepere nimi (s/~~S~~)aksakeel- (e/~~E~~)epose autorit.

Kreutzwaldi ümberütlevat nimetust on siin käsitatud kujundliku väljendina ja kirjutatud väiketähega: *Viru laulik*, ent seda võib käsitada ka kui hüüdnime ja kirjutada läbiva suurtähega: *Viru Laulik*.

3. Rühmita perekonnanimed tabelisse.

Aeg, Jaanson, Kokk, Kütt, Luik, Meri, Madison, Mihkelson, Ott, Sarapuu, Seeder, Sibul, Päts, Rüütel, Ilves, Kaljulaid

Puude nime- tustest tuleta- tud nimed	Loomade ja lindude nime- tustest tuleta- tud nimed	Loodusobjek- tidest tuleta- tud nimed	Tegevusalast vms tuletatud nimed	Eesnimedest tuletatud ni- med *	Asjadest, näh- tustest tuleta- tud nimed
Sarapuu	Luik	Kallas	Rüütel	Jaanson	Aeg
Saar	Ott	Meri	Kokk	Madison	Ratas
Seeder	Ilves	Kaljulaid	Kütt	Mihkelson	Päts

a. Leia loetelust Eesti presidentide perekonnanimed, markeeri need mõne värviga.

b. Paranda algustähevead ning lisa viimasesse lausesse tabelist kolm näidet.

Kui pärisorjus kaotati, said ^eestlased endale perekonnanimed, peaaegu pooltele anti ^ssaksapärase nimi. Kuna ^ssaksa keeles on poeg *Sohn*, siis sai Peetri pojast Petersohn. Hiljem muudeti nimed eestipäraseks, nt *Peterson, Jaanson, Madison, Mihkelson*

4. Ühe 4. klassi õpilase referaadis on palju algustähe- ning jutumärgivigu. Paranda need ja püüa arvata, kellest on jutt.

Ta on sündinud 1977. aastal Keilas, lõpetanud ko-
hila gümnaasiumi, õppinud ^uusuteadust ning ^kkee-
leteadust.

Tema esimene jutustus ^s„Saladuslik Päevik“ ilmus
2008. aastal. Praeguseks on ta avaldanud üle 30
raamatu. Nende seas on nii ^pprobleemromaane, ^kkri-
minulle kui ka ^mmüstikaga ^ppõimitud ^ppõnevuslugu-
sid. Seda kinnitavad ka teoste pealkirjad, näiteks
„Kuidas mu isa endale uue naise sai“, „Vanalinna
detektiivid“ või „Maarius, ^mMaagia ja ^tTibahunt Liisi.“
Vahva raamat on „Täiesti ^tavaline ^pperekond“, kus
peategelane Tim peab ^bblogi, et oma perekonna
kummalised juhtumised üles tähendada. Kirjanik

ise on öelnud, et mõni sealsetest lugudest on
elust maha kirjutatud, näiteks lugu ühele Tartu
^ttänavale kolinud filmivõtetest või ühes suguvõsas
liikuv ^t„Legend“ rootsi kuninglikest esivanematest.
Ka hüljatud kutsikatest kirjutavad ^a„Ajahed igal
suvel.“

Luuletusi on tal vähem ja need on ilmunud
kahes ^tluulekogus. Esimene kannab pealkirja „Tuh-
katriinu.“

Ta on kirjutanud ka näidendeid. 2018. aastal
võitis ta laste- ja noortenäidendite võistlusel pea-
preemia. Näidend „Maailm, kuhu ma kuulun“ räägib
^sskisofreeniat põdevast noorukist Rolandist.

See kirjanik on *Reeli Reinaus*

Rootsi tähendab siin rahvust. Kui õpilane kirjutab suure tähega, siis ta peaks põhjendama, miks.

5. Tõmba ring ümber suurele algustähele.

06.03.2019

14. MÄRSTIL KELL 16.00 TOIMUB EESTI KIRJANDUS- SEUMI DIREKTOR URMAS SUTROP. LUULEPREEMIALE MUUSEUMIS VANEMUISE 42, (TARTU) AKTUS, KUS KANDIDEERINUTEST JA LAUREAADI LUULEST TEEB TARTU LINNAPEA URMAS KLAAS ANNAB ÜLE GUSTAV ÜLEVAATE ŽÜRII LIIGE ASTRID TUIISK. MUSITSEERIB SUITSU NIMELISE LUULEPREEMIA NING VABARIIGI ARGO VALS. ENNE AKTUST, KELL 14.00, TOIMUB RAH- PRESIDENT KERSTI KALJULAIK RAHVALUULEPREE- VALUULE ARHIIVI KAASTÖÖLISTE PÄEV. MIAD. TERVITUSEKS VÕTAB SÕNA KIRJANDUSMUU- <http://www.kirmus.ee/est/info/%C3%BCritused/>

Mis tekstiliigiga on tegu? Tõmba õigele joon alla. Mille põhjal otsustasid?

Vikipeedia artikkel

Teadaanne muuseumi kodulehelt

Teadlase blogipostitus

Võimalik vastus: *Teksti ees olev kuupäev välistab Vikipeedia artikli. Blogis väljendatakse isiklikke mõtteid, siin aga edastatakse asutuse ametlik teade lähenevast sündmusest.*

6. Tõmba maha vale täht, lisa jutumärgid, kus vaja.

(/R)ahva (/R)aamat on üks (e/E)esti suuremaid raamatumüügiga tegelevaid kaubandusettevõtteid, mil- (/P)ihlakase (r/R)aamatu- ja (k/K)antseleitarvete lel on 15 kauplust üheksas (e/E)esti linnas. Poeketi (k/K)auplus.

raamatuid leiab ka (s/S)elveri, (p/P)risma, (/R)imi jt (/R)ahva (/R)aamatu eesmärgiks on olla suurte jaekettide poodides. (e/E)uroopa kõige lugejasõbralikum raamatumüüja.

Ettevõtte sai nime (/T)allinnas (p/P)ärnu maan- Heaks kinnituseks olgu kas või teadmine, et teel tegutsenud kaupuse (/R)ahva (/R)aamat järgi. (p/P)oeketi (/V)iru (k/K)eskuse kauplus valiti 1912. aastal valmis (s/S)uur-(K/K)arja ja (/J)aani 2022. aasta (/L)ondoni raamatumessil maailma t/J)änava vahelisel krundil kuulsa (s/S)oome parimaks raamatupoeks.. (a/R)hitekti (e/E)liel (s/S)aarineni projekti järgi sil-

Allikas: <https://rahvaraamat.ee/et/meist>

7. Jaga raamatud pealkirja järgi õigetesse rubriikidesse ning kirjuta õigesti.

19. sajandi inimene, luuseri päevik, korstnapühkija surm, proua aedvilja värvilised toidud, tõde ja õigus, supilinna salaseltsi kokaraamat, eesti politsei 100 aastat, timukas, jänku-jassi kingitus, hamlet

Ilukirjandus	Lastekirjandus	Põnevuslood ja krimikirjandus	Ajalugu	Kokandus
„Tõde ja õigus“	„Luuseri päevik“	„Korstnapühkija surm“	„19. sajandi inimene“	„Proua Aedvilja värvilised toidud“
„Hamlet“	„Jänku-Jassi kingitus“	„Timukas“	„Eesti politsei 100 aastat“	„Supilinna salaseltsi kokaraamat“

8. Paranda algustäht ja lisa jutumärgid, kus vaja. Lõpeta kaks viimast lauset. Nimed vali loetelust.

1930. aastatel toimus nimede eestistamine, mis kulmineerus 26. aprillil 1936, mil nimede eestistamise liit korraldas rünnakpäeva võõrapärastele nimedele. K^{ee}leletheadlane J^{ulius} M^{ägiste} on soovituslikud nimed kokku kogunud raamatusse „E^{estipärased} eesnimed“. S^{ellest} sai 1930. aastate teisel poolel omamoodi piibel, mida perekonnaseisuametnikud hoolega kasutasid, kui mingi vanemate soovitud nimi tundus kahtlane.

Tütarlastele soovitati teiste hulgas panna näiteks selliseid nimesid:

 Poisslastele soovitati selliseid nimesid:

Keiti Vilmsi järgi „Sõnasäuts. Eestipärased eesnimed“, 21.02.2018

AARI, AAT, ANGERVA, ARIK, EBU, EIRI, ERGAV, HALLIK, HELMIK, HUILE, HÄÄLI, HÖALEMB, HÖÖDUR, IGNAS, JUNDO, KAARE, KULDJA, KÄLL, KÜBRO, LEEGI, LIBLI, LÜLL, MAALA, MALDUR, MEEMIK, MESIKE, MIDLI, NIDO, ORVIKE, OOL, PEIBO, PÜVI, RAJUR, RAUDO, TÕNDO, SULA, VIISI, VIRMO, VÄIGO, ÕITSE.

- Palu õpetajalt õiget vastust ja võrdle oma lahendust sellega. Mitu nime õnnestus õigesti ära arvata?
- Milliseid nimesid tasuks sinu arvates juurutama hakata?
- Millised nimed ei sobi üldse?

Pikemat nimekirja võib vaadata sellelt veebilehelt: <https://loterii.blogspot.com/2014/03/julius-magiste-eestiparaseid-eesnimed.html>. Raamat on kättesaadav siit: http://emakeeleselts.ee/digiraamatud/AES-toimetised_XXVIII.pdf